

①

Faculty - Arts.

Marks - 100

Program NO - 3A00141 F.Y.B.A (Sem - I)

Sub: Marathi - I (Opt)

Page No. 09.

Q. No.

Q.P. 00056716 नमुना उत्तरपत्रिका

(Answer key)

Marks

प्र. 9. (अ) नाटक ही समूहजीनी कला ठरते. कारण नाटकाचे अशा लेखक, दिग्दर्शक, त्यात ^{द्वितीय} उर्जारे अभिनेते, अभिनेत्री, पदव्यमागील कलाकार या सर्वांचे अस्तित्वा. संहितेच्या दृष्टीने नाटकाचे उधाळक, त्यातील पात्रे, त्यांची भाषा, कुशाशय, ~~रंग~~ रंग सूचना या सर्वांचा योग्य मेळ नाटकाची अशास्त्रिता, वा. प्र. प्रमुख ठरवते. त्याविषयी सविस्तर लिहिणे.

20 गुण

किंवा

(आ) शोकात्मिका साहित्य प्रकाराबाबत विवेचन.

- इंग्रजीतील ट्रिजिडी या नाट्यप्रकारासाठी शोकात्मिका, शोकात्मिका, शोकात्मिका असे पर्यायी शब्द.
- निर्याती, स्वभ्रमणगुण (वायकान्या), त्याग व व्यक्तिदान या कारणांपैकी प्रकाशकारणासाठी नाटकाच्या शेवट दुःखमय;
- नाटकाच्या मुख्य पत्रांच्या पात्रांच्या जीवनातील शोकात्मिका घटना.
- आतून ग्रीक ट्रिजिडी, रोमन्सपिपरिन ट्रिजिडी, इंडियन ट्रिजिडी असे प्रकार शक्य; त्यांची वैशिष्ट्ये.
- अरिस्टॉटलचा शोकात्मिकेनिघण्टीचा विचार.
- कथाकारांच्या सिद्धांत.

उत्तर 2 (अ) मंगेश व बाळ्याचा व्यक्तिचित्रण.

नाटकातील घटनांच्या आधारे मंगेश व बाळ्याच्या स्वरूपसूत्र अन्वये मध्यमवर्गीय सामान्य जीवन. मंगेशाचे अशा सर्वांचा भवत उर्जारा स्वभाव. त्याचे गृहस्थी जीवन, बाळ्याला C.A. ची परीक्षा देण्यासाठी, अभ्यासासाठी त्याला मुंबईतून पुण्याला कोलावणे, घराच्या आधीचिर शान्ता या पत्नीशी खरेच उडूनही उडूनकोला पुरक असे वागणे. बाळ्याची C.A. अभ्यासासाठी तयारी. सामान्य म्हणून सामान्य स्वप्ने रंगवणे, ती पूर्ण होण्यात येणाऱ्या अस्यती, त्याचा शान्त, पुढे स्वभाव. अभ्यास अभ्यासासाठीची अगतिचता इ. सर्व स्पष्ट करणे.

20 गुण

2 (आ) 'बाळ्यांची शाळा' नाटकाचे उदाहरण

मंगेश आपला मित्र बाळ्याच्या त्याच्या C.A. फाइनल परीक्षेच्या अभ्यासासाठी आवश्यक शान्तता लाभण्यासाठी बाळ्याला आपल्या घरी कोलावून घेतो. मात्र बाळ्याचे त्या दिवसापासून मंगेशाचे शेजारी, नातेवाईक निवृत्तीपत्र हा या सत्रांच्या आयोजीमध्ये आवश्यक शान्तता नष्ट होते. व बाळ्याच्या अभ्यास क्षेत्र शक्य नाही. हे उदाहरण स्पष्ट उडून शोकात्मिक शक्यता स्पष्ट करावी. • मंगेशातील गुणांचे जाणे हा संदर्भ ही महत्त्वाचा.

Q. No. उत्तर 3(अ)

कासीम कुंडवीय - कासीम व हमिदा यांची तळो व जावेद ही दोन मुले. कोकणातून लाहोरला आपल्या मुलांच्या सुरक्षित अभिवृत्त्यासाठी स्थलांतर. कासीम व हमिदा यांचे कोकणाप्रेम, कासीम लघुउद्योजक असता त्यांच्या हताशाली वोजव काम करत असतात पण जातीय दंष्ट्यात त्यांचा काश्माला घेतला जातो. दिवळीला मिठाई तेंजित राकताला त्याला आपल्या काशगिरांची आवडण असे लाहोरला माईसोबत राहते सुकवातीला त्याला शक्य वाटत नाही. परंतु जेव्हा माईच्या जीवनासाठी तोच प्रयत्न करतो. हमिदा या त्यांच्या पत्नीच्या रूपाने लखणाला व त्याची माही साडते. हमिदा आपल्या मुलांसाठी कोकण येवते पण मळाने कोकणातून वावरते. तळोची लळ्याची कोलणी किसकृत्यावर ती माईला वाचून घालते मात्र पुढे ती हातासाठी ती शरमिती होते.

तळो ही माईच्या पुढाची जीवनात, धरपळलेल्या मनाची सुखसंवेदना होते. तिचे जातीय दंष्ट्यात जावरलेले मन माईच्या सुखासाठी स्थिर होते. माईच्या औषधांच्या कारसा आपल्या हाती घेताक्यावर ती ही माईसारखी स्थिर, प्रयत्न करत.

जावेद - सुकवातीला हिंदूचा निरंकार करणारा, शान्तेतल्या धडकांनी आपमाळित ते माईच्या रक्षणासाठी धावतो. हिंदूचाजातील मुलांवर त्याचे प्रेम असते. त्यालाही प्रेमाच्या खरा अर्थ माईमुळे उकते.

किंवा

उत्तर 3(अ)

'शाहिले दूर धर मासे' या नाटकातील कासीम कुंडवीय व नासीर यांचे स्थलांतर लाहोरला होते. जातीय दंष्ट्यांनी धरपळलेली त्यांची प्रेम, आपुलकी, मेळविस यांच्या शोधात असतात. उत्तार व रक्षणासाठी माणसे हिंदू-मुसलमान यांची प्वाळी कायम वरु ~~कासीम~~ कासीम कुंडवीय, माई, नासीर सारखी मंडळी, मळाम साह्या चहावाला यांचे सामान्य जीवन दंगलीमुळे अस्ताव्यस्ता होते. तळोची लळ्याची कोलणी किसकृत्यात. पाकिस्तानात मुधजिर म्हणून त्यांना दिजवले जाते. असे त्यांचे स्थिर जीवन अस्थिर, आवेकासत्ये बनते.

Q. No.

शिरा - वायसंगद अस्मि - अस्मि. - पात्रांच्या तोंडी नाटकाताने लिहिलेले. नाटकाचे उधाणक संवादतर अक्लंबून. त्यांचे दुहेरीपण इत्यादी.

(2) नाटकाचे नेपथ्य - धडका जिचे धडकात ते स्वक छोद्या-छोट्या संदर्भातून प्रत्यक्षात साकारावचे. उधाणक सशक्त बनव्यास नेपथ्याचा अर्थ उचलणे.

Q. No.

3.8 (A) (i) 'कावळ्यांची शाळा' इती व्याख्येरेखा. — प्रत्यक्षातील ३, ७ शब्द, ७ शब्दां, ३ अक्षरांची आहे. अत्यंत गोदाकु (राकूची धर) कादरे यांची मेहुणी (काशी), मांटे घरी चालनाच्या कोळीवाणी किंवा

90 मार्क

(ii) मंगेशाचा भाऊ विश्वनाथ. — मंगेश व विश्वनाथ युलतबंदू. गोखरीसाठी त्याला मंगेश गावातून आणतो. पण त्याच्या अस्मिध, अजातक वादणीमुळे शांताला तो डेव्यासभार नडो हातो. तो कावळाला अस्मिध प्रश्न विचारतो. शकूळडे आलेल्यांना भेटून देव्यासाठी मामांना मदत उरतो. तिस्मयांच्या कुड्याला निस्वतो.

(3) शायर नासीर - धर्मनील मूलतत्त्ववादी आंच्यावर धंकरा देवजारे पात्र. असाद व रजा या धर्मभारिताला निरेश करणारा, शायर प्रकृतीचा नासीर. मांडीला आयली आई भांगणारा, उनी म्हणून आजचे वास्तव शब्दातून रेखाटणारा, खुलासा शायरीची सेवा करू शकणारा. इत्यादी.

90 मार्क

(ii) 'शाहिते दूर घर भासे' मराठ्यांचे आजाविशेष. — मराठी भाषेत उर्दू भाषेतील शब्द सज्ज मिळवून आणले आहेत. माई ही लाहोरची पंजाबी व कुड्यातील कासीम कुड्याची आंच्या संवारातून आणिले लाहोरप्रेम, कासीम कुड्याच्या कोडणप्रेम व्यक्त. नासीर आंच्या गोड्या अस्मिध आला, उनी आंच्या उल्लेख.

90 मार्क

→ एक वाक्यात उत्तरे - (कोणतेही पाच)

- 3.5 (9) मंगेश व विश्वनाथ युलत भानंड. प्रत्येकी 02 गुण
- (1) उत्तर हिंदुस्थानी पद्धतीने.
 - (2) स्वयंपाकघरातील पोटभाळ्यावर
 - (3) कादरे व तिडके.
 - (4) मुहम्मद शहा
 - (5) दिवाली ~~आज~~ ^{धनसुत पूजा} अस्मिध्याची व मिठाई बनविण्याविषयी.
 - (6) कासीम, ~~असिता~~, कासीम, हमिदा, गजो, जनिद व नासीर हे सर्व.
 - (7) कावळीचा अन्न व रात्री नरीच्या उल्लेख आला आहे.